

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ФАТХУТДІНОВ ВАСИЛЬ ГАЙНУЛОВИЧ

УДК 351.741

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ
БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора
юридичних наук**

Київ – 2017

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Національній академії внутрішніх справ,
Міністерство внутрішніх справ України

Науковий консультант доктор юридичних наук, професор
Кузьменко Оксана Володимирівна,
Національна академія внутрішніх справ,
завідувач кафедри адміністративного права і процесу

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор
Грохольський Володимир Людвігович,
Одеський державний університет внутрішніх справ,
професор кафедри кібербезпеки та інформаційного забезпечення

доктор юридичних наук, професор
Мінка Тетяна Павлівна,
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ,
начальник кафедри адміністративного права та адміністративної
діяльності ОВС

доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент Національної академії правових наук України
Олефір Віктор Іванович,
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»,
проректор з наукової роботи

Захист відбудеться «19» вересня 2017 р. о 10⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.007.03 у Національній академії внутрішніх справ за адресою: ДП-680, Київ, пл. Солом'янська, 1

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національної академії внутрішніх справ за адресою: ДП-680, Київ, пл. Солом'янська, 1

Автореферат розісланий «18» серпня 2017 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

С.Г. Братель

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Історичні події сучасної України доводять, що громадська безпека є фундаментальним інститутом суспільства, що зумовлює його стале життя, ефективну діяльність держави і її публічних органів, та спрямована на продуктивний розвиток громадських організацій і приватних підприємств. Охорона фізичних і юридичних осіб є ключовими постулатами держави, що мають особливе політичне спрямування в забезпеченні суспільного блага.

Особливість забезпечення громадської безпеки значно зростає в разі проведення різних суспільно-політичних заходів або настання стихійного лиха, аварій техногенного характеру, пожеж та інших надзвичайних подій, що спричинені погіршенням умов життєдіяльності людини та становлять загрозу її майну й безпеці, а також впливають на функціонування установ й організацій.

Так, за даними Державної служби статистики, протягом 2016 р. до відповідальності за адміністративні правопорушення притягнуто 2483,6 осіб, порівняно з 2015 р. – 1984,6, з них 38 % (29 %) – правопорушення, що посягають на громадську безпеку¹. Відповідно до Національного класифікатора «Класифікатор надзвичайних ситуацій ДК 019-2010», у 2016 р. зареєстровано 149 надзвичайних ситуацій, зокрема: техногенного характеру – 56; природного характеру – 89; соціального характеру – 4. Унаслідок цих надзвичайних ситуацій загинуло 183 особи (з них 37 дітей) та постраждало 1856 осіб (з них 861 дитина). Порівняно з 2015 р., загальна кількість надзвичайних ситуацій у 2016 році збільшилася на 0,7 %, водночас кількість надзвичайних ситуацій техногенного характеру зменшилася на 11 %, а соціального характеру – на 50 %².

Складні фінансово-економічні умови на ринку товарів та послуг, інфляція й затримання заробітних плат працівникам бюджетних установ, політична криза призводять до погіршення стану громадської безпеки. Події в окремих районах Донецької та Луганської областей, тимчасова окупація Автономної Республіки Крим є наслідком, зокрема, неефективної державної політики у сфері громадської безпеки.

Саме тому підґрунтям стабільної України є обґрунтування концептуальних теоретико-філософських підходів адміністративно-правового забезпечення громадської безпеки, вироблення європейських стандартів державної політики щодо громадської безпеки, формування сучасної нормативно-правової бази, розроблення ефективних механізмів забезпечення даного інституту, запровадження сучасних заходів та системи суб'єктів

¹ Аналітична довідка Державної служби статистики за 2016 рік / Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

² Інформаційно-аналітична довідка про виникнення надзвичайних ситуацій в Україні протягом 2016 року. URL: <http://www.dsns.gov.ua/ua/Dovidka-za-kvartal/57279.html>.

публічного адміністрування в цій сфері, а також пропозицій і рекомендацій стосовно удосконалення їх діяльності.

З часів незалежності України інститут громадської безпеки становив інтерес для багатьох науковців, різні аспекти даної проблематики були предметом досліджень В. М. Безденежних, В. А. Грабельникова, В. С. Гуславського, О. В. Джафарової, Є. Є. Додіної, А. М. Долгополова, О. С. Доценка, В. Ф. Захарова, Д. С. Каблова, Я. М. Когута, М. В. Корнієнка, М. В. Лошицького, М. М. Микієвича, О. М. Музичука, Ю. С. Небеського, Є. Б. Ольховського, М. І. Панова, І. І. Плохого, В. П. Тихого, В. М. Цикалевича, О. І. Ульянової, О. Г. Яреми.

Вагомий внесок у формування поглядів автора на адміністративно-правову природу громадської безпеки зробили вчені В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, В. Г. Афанасьєв, Ю. П. Битяк, І. Л. Бородін, А. С. Васильєв, В. М. Гаращук, І. П. Голосніченко, В. Л. Грохольський, Є. В. Додін, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, Є. Б. Кубко, О. В. Кузьменко, Є. В. Курінний, Д. М. Лук'янець, В. М. Марчук, Н. М. Мироненко, Т. П. Мінка, В. Я. Настюк, Н. Р. Нижник, В. І. Олефір, В. Ф. Опришко, О. І. Остапенко, І. М. Пахомов, В. П. Петков, С. В. Петков, В. Ф. Погорілко, О. П. Рябченко, А. О. Селіванов, В. М. Селіванов, В. Ф. Сіренко, М. М. Тищенко, В. І. Шакур, В. М. Шаповал, Ю. С. Шемшученко, В. В. Цвєтков та ін.

Науковим розробкам щодо діяльності правоохоронних органів та відносин, які виникають під час охорони громадського порядку, присвячено роботи таких фахівців, як: О. М. Бандурка, Д. М. Бахрах, Є. О. Безсмертний, В. В. Богуцький, В. І. Варенко, І. І. Веремєєнко, А. П. Головін, І. П. Голосніченко, С. В. Городянко, М. М. Дорогих, О. І. Дубенко, М. І. Єропкін, В. Ф. Захаров, Д. П. Калаянов, Л. В. Коваль, В. В. Ковальська, Ю. М. Козлов, О. П. Корєєв, Ю. В. Корнєєв, Ю. Ф. Кравченко, В. Ю. Кривенда, В. А. Куліков, В. В. Лазарєв, Р. М. Опацький, Н. Г. Павленко, В. М. Плішкін, Л. Л. Попов, Ю. І. Римаренко, Л. М. Розін, Г. А. Туманов, О. В. Серьогін, А. В. Сергєєв, Д. П. Цвігун, С. О. Шатрава, О. М. Якуба, Х. П. Ярмачі.

Важливою джерельною базою дисертаційної роботи стали безпекові дослідження, які проводили Л. В. Багрій-Шахматов, О. Ф. Белов, К. О. Біла, О. Г. Білорус, В. Т. Білоус, О. С. Бодрук, О. Л. Валецький, Д. Г. Видрін, В. О. Глушков, М. М. Гончар, А. Н. Гончаренко, М. О. Гончаренко, В. П. Горбулін, В. І. Гурковський, О. Г. Данільян, О. А. Делінський, О. П. Дзьобань, В. С. Картацев, А. Б. Качинський, В. Ю. Кобринський, О. В. Копан, Б. А. Кормич, В. О. Косєвцов, Г. Ф. Костенко, В. І. Курило, П. П. Круть, М. Б. Левицька, В. А. Ліпкан, О. В. Литвиненко, О. В. Логінов, Ю. Є. Максименко, О. Я. Маначинський, П. П. Михайленко, М. І. Панов, Б. О. Парахонський, М. М. Пендюра, Г. М. Перепелиця, С. І. Пирожков, Г. Г. Почєпцов, Є. Е. Пронкін, О. В. Пулим, Г. П. Ситник, А. А. Соколов, О. В. Українчук, В. І. Шакур, З. Д. Чуйко, М. В. Чумак та ін.

Наукові досягнення вищезазначених учених сприяли становленню теоретичної бази для оновленого розуміння сутності, системи громадської безпеки та її місця в парадигмі державної безпеки. Водночас сучасні події, пов'язані з проведенням антитерористичної операції на Сході України, оновлення правової свідомості громадян, національного підйому мас спонукають до комплексного дослідження проблеми адміністративно-правового забезпечення громадської безпеки та розроблення стратегії її реалізації з огляду на сучасне українське державотворення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано відповідно до Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015), Національної стратегії у сфері прав людини (Указ Президента України від 25 серпня 2015 р. № 501/2015), Воєнної доктрини України (Указ Президента України від 2 вересня 2015 р.), Пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015–2019 років (наказ МВС України від 16 березня 2015 р. № 275) та планів науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт Національної академії внутрішніх справ на 2014–2017 рр. Тему дисертації затверджено Вченою радою Національної академії внутрішніх справ від 30 вересня 2014 р. (протокол № 19).

Мета і задачі дослідження. *Метою* дисертації є теоретичне узагальнення та нове розв'язання науково-прикладної проблеми адміністративно-правового забезпечення громадської безпеки в Україні, що передбачає вироблення цілісного доктринального підходу до формування концепції її забезпечення, розроблення пропозицій, спрямованих на удосконалення законодавства про адміністративну відповідальність та практики його застосування в Україні.

Відповідно до мети дослідження необхідно вирішити такі *задачі*:

- розкрити зміст громадської безпеки в сучасній адміністративно-правовій парадигмі;
- визначити концептуальні підходи до філософського розуміння громадської безпеки як складової національної безпеки;
- надати характеристику категорії національної безпеки як детермінанти операціоналізації поняття громадської безпеки;
- визначити поняття, зміст та ознаки громадської безпеки як правової категорії;
- з'ясувати особливості складових правових відносин у сфері громадської безпеки на сучасному етапі державотворення;
- розкрити правовий зміст забезпечення громадської безпеки;
- визначити місце громадської безпеки в системі національної безпеки;
- здійснити системний синтез безпекових концепцій;
- сформулювати модель системного виміру громадської безпеки через послідовний аналіз аксіологічного, онтологічного та гносеологічного вимірів;
- з'ясувати місце та роль Національної поліції в системі забезпечення громадської безпеки;

- визначити місце та роль недержавних суб'єктів у забезпеченні громадської безпеки;
- розробити пропозиції щодо удосконалення застосування заходів адміністративного примусу Національною поліцією;
- запропонувати напрями удосконалення адміністративно-правового регулювання громадської безпеки в Україні.

Об'єктом дослідження є громадська безпека.

Предметом дослідження є адміністративно-правове забезпечення громадської безпеки в Україні.

Методи дослідження. При проведенні дослідження для вирішення поставлених задач використано в комплексі загальнонаукові та спеціально-правові методи. Методологічну основу дослідження становить *системний підхід*, за допомогою якого громадська безпека розглядалася, з одного боку, як система, що складається з органічно пов'язаної сукупності елементів, а з іншого – як елемент системи більш високого порядку – системи національної безпеки (розділи 1, 3). На цьому методологічному підґрунті в роботі застосовано окремі спеціальні методи наукового пізнання, зокрема, за допомогою *методу правничої герменевтики* встановлено текстуальну сутність змісту нормативних приписів законодавчих актів, що регулюють суспільні відносини у сфері громадської безпеки, а також розроблено рекомендації стосовно номінації певних соціальних інститутів та юридичних явищ у текстах законодавчих актів (підрозділи 2.2, 2.3, 4.3); з'ясовано причини, що спонукали законодавця здійснити заміну понять на рівні Закону України «Про Національну поліцію» (підрозділи 4.1, 4.2); *компаративістський метод* застосовано для виявлення особливостей доктринального розуміння специфіки адміністративно-правового регулювання у сфері громадської безпеки низки зарубіжних країн та оцінки можливостей упровадження міжнародного досвіду у вітчизняне законодавство (підрозділи 1.1, 4.1, 4.4); *логіко-семантичний аналіз* використано для з'ясування змісту ключових термінів дослідження: «громадська безпека», «публічна безпека», «громадський порядок», «забезпечення громадської безпеки» (підрозділи 1.2, 1.3, 2.1); з метою виявлення семантичної валентності здійснено *контент-аналіз* текстів законодавчих актів, у яких застосовуються сполучення «громадський/публічний порядок» (підрозділи 2.2, 2.3, 2.4); *методом класифікації* визначено підходи до формування денотату «громадська безпека», упроваджено типізацію цих підходів, а також наведено їхню модель (підрозділи 1.1, 2.1). *Формально-юридичний метод* забезпечив дослідження змісту та структури правових норм, що регулюють суспільні відносини у сфері громадської безпеки (підрозділи 2.2, 2.3). За допомогою *історико-правового методу* розкрито генезис ключових етапів становлення та розвитку законодавства й практики забезпечення громадської безпеки (підрозділи 1.1, 2.1). Застосування *системного* та *структурно-інституціонального методів* дало змогу дослідити зміст правових відносин у сфері громадської безпеки, виділити державну і недержавну складову (підрозділи 1.3, 2.4, 3.2, 4.4).

За допомогою *системно-функціонального методу* сформовано уяву про громадську безпеку як багатоаспектне, системне явище і визначено напрями удосконалення правового регулювання у сфері громадської безпеки (підрозділ 4.1).

Емпіричну базу дослідження становлять результати вивчення та аналізу 585 справ про адміністративні правопорушення за ст. 173, 175, 178, 185¹, 188¹⁶ Кодексу України про адміністративні правопорушення у 2012–2016 рр.; анкетування 200 працівників поліції охорони та превентивної діяльності Національної поліції України; опитування 373 громадян та 350 магістрів денної форми навчання Київського національного університету імені Тараса Шевченка стосовно напрямів забезпечення громадської безпеки; статистичних відомостей щодо стану правопорушень в Україні за період 2007–2016 рр. (зокрема, Державної служби статистики України, Державної судової адміністрації України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій). При підготовці дисертації використано досвід роботи автора в підрозділах системи МВС України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в дисертації вперше поставлено й вирішено наукову проблему розроблення цілісного доктринального підходу до формування концепції адміністративно-правового забезпечення громадської безпеки в Україні, що надало можливість обґрунтувати пропозиції, спрямовані на вдосконалення законодавства в цій сфері та практики його застосування. У роботі обґрунтовано низку нових концептуальних положень, висновків і рекомендацій, зокрема:

вперше:

- розроблено теоретичний алгоритм моделі пізнання громадської безпеки як цілісного екзистенціального феномена, що описаний за допомогою аналізу його органічних складових: 1) аксіологічний вимір; 2) онтологічний вимір; 3) гносеологічний вимір;

- виокремлено генезис становлення та розвитку правового явища «громадська безпека» через діяльність спеціальних правових органів. На першому етапі (X ст. – середина XVIII ст.) були відсутні поліцейські органи, а правоохоронні функції виконували органи загальної компетенції; термін «поліс» вживався для визначення управління полісом (містом). Змістом другого етапу (середина XVIII ст. – 1917 р.) є формування системи поліцейських органів, спеціальних підрозділів, на які покладалися правоохоронні (поліцейські) функції. На третьому етапі (1918 – 1990 рр.) створено радянську міліцію, визначено її функції, завдання та структуру. Підпорядкованість та правовий статус цього органу протягом зазначеного періоду постійно змінювалися. Четвертий етап (1991 р. – 7 листопада 2015 р.) відображає діяльність української міліції. П'ятий етап (7 листопада 2015 р. – до сьогодні) характеризує діяльність Національної поліції України;

- уведено в науковий обіг нові поняття та категорії: 1) *гегемонія блага* – такий процес, за якого класова стратифікація, що ґрунтується на класовій

ознаці, нівелюється шляхом апеляції до загального культурного ядра, таким чином благо виступає фундаментальним компонентом, на якому влада будує добробут суспільства. Благо віддзеркалює благополуччя української нації, що має бути притаманним усім представникам соціальних прошарків, тож національні цінності повинні декларувати позиції, що благо – це явище загальнозначиме і справедливе, а відтак, спільне для всіх; 2) *топология безпеки* – опис просторово-часових параметрів безпекового буття, яке породжується у процесі взаємодії людей, реалізації ними безпекових цінностей на підставі усвідомлених та консенсуально визнаних благ; 3) *теорія громадської безпеки* – корелятивно обумовлена система категорій, понять та принципів, які інтерпретують сутність громадської безпеки; 4) *безпекове правове середовище* – це сукупність характеристик права, що діють у просторовому та часовому вимірах, відповідно до дії безпекового правового простору суспільства;

- визначено вагомість симулякрів та симулятивної практики у сфері громадської безпеки через національні цінності;

- аргументовано необхідність розроблення теорії громадської безпеки в межах адміністративно-правової науки, яка повинна складатися з трьох частин: загальної, особливої та спеціальної, проаналізовано сутність й особливості кожної з них;

- наведено алгоритм концепції громадської безпеки, що обумовлений послідовним корелятивним аналізом таких елементів: національні цінності, національні інтереси у сфері громадської безпеки, загрози у сфері громадської безпеки, державна політика у сфері громадської безпеки;

- у межах аксіологічного виміру науково обґрунтовано та сформовано безпековий імператив, що включає в себе безпекові права, які є найвищою соціальною цінністю;

удосконалено:

- теоретичні підходи щодо розуміння доктринального термінологічного масиву дефініцій «публічна безпека», «публічний порядок», «громадський порядок», «систематизація безпекового законодавства», «безпекове законодавство», «національні інтереси у сфері громадської безпеки», «учасники безпекових правовідносин»;

- сутність поняття «громадська безпека» через розкриття змісту її складових;

- підходи до розроблення багатофункціональної моделі матриці наукових підходів до розуміння та визначення поняття «громадська безпека»;

- систему ознак, що притаманні правовідносинам у сфері громадської безпеки;

- обґрунтування положення, що одним із критеріїв якості оптимізації і гармонізації законодавства виступає збільшення нормативно закріплених загальнозначимих цінностей;

дістало подальший розвиток:

- обґрунтування положення, що ціннісна дезорієнтація сучасного суспільства призводить до тероризації суспільства, де методи тероризму стають

буденною практикою вирішення будь-яких конфліктних ситуацій у сфері громадської безпеки;

- аргументація необхідності комплексного реформування системи правоохоронних органів;

- правова позиція, що гібридна війна становить загрозу громадській безпеці України і суттєво відрізняється від інформаційно-психологічних операцій та інших методів інформаційних війн, що створює для України підвищені ризики безпеки;

- аргументація розроблення теоретико-правових засад безпекової функції держави;

- положення щодо ролі та змісту діяльності недержавних суб'єктів у забезпеченні громадської безпеки;

- пропозиції розширення та систематизації безпекового законодавства відповідно до європейських стандартів як правової засади державної політики у сфері громадської безпеки.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що результати дослідження використовуються у:

законотворчій діяльності – внесено зміни та доповнення до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Закону України «Про основи національної безпеки України» (акт впровадження Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України від 8 вересня 2016 р. № 04-23/15-1281);

практичній діяльності – розроблено та впроваджено в діяльність правоохоронних органів концептуальні положення проекту Стратегії забезпечення громадської безпеки в Україні (акти впровадженнь Служби безпеки України 23 січня 2017 р. № 10/94/1-10; Департаменту персоналу, організації освітньої та наукової діяльності МВС України від 21 листопада 2016 р.; Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України від 16 листопада 2016 р.);

освітньому процесі та науковій діяльності – у процесі підготовки освітньо-кваліфікаційних характеристик працівників підрозділів превентивної діяльності та особливого призначення, навчальних планів і програм, лекцій, методичних рекомендацій, тестових завдань, тренінгів і дидактичних матеріалів, а також безпосередньо під час проведення різних видів занять з навчальних дисциплін адміністративного та управлінського циклів й оперативно-тактичних і комплексних навчань у системі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації основних груп і посадових категорій юридичних кадрів, їх державної атестації (акти впровадженнь Київського університету туризму, економіки і права від 24 листопада 2016 р. та Департаменту персоналу, організації освітньої та наукової діяльності МВС України від 21 листопада 2016 р. № 22/2-3311).

Особистий внесок здобувача в 16 опублікованих у співавторстві наукових працях становлять власні теоретичні розроблення дисертанта (авторська частка в них – не менше 30 %). Наукові ідеї співавторів за темою дисертації не використовувались. Матеріали дисертації відображено в

посібниках та інших виданнях методичного і практичного характеру, в яких викладено розроблені особисто автором концептуальні положення адміністративно-правового регулювання у сфері громадської безпеки. Наукові положення і результати кандидатської дисертації здобувача повторно на захист докторської дисертації не виносяться.

Апробація результатів дисертації. Основні положення та висновки дисертації оприлюднено автором у виступах на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: «Актуальні проблеми управління у сучасний період розвитку державності України» (м. Київ, 26 жовтня 2007 р.); «Роль та місце ОВС у розбудові демократичної правової держави» (м. Одеса, 23 квітня 2010 р.); «Розвиток систем і технологій підготовки керівних кадрів для органів державної влади» (м. Київ, 22 жовтня 2010 р.); «Взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування під час проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу» (м. Тернопіль, 25–26 листопада 2010 р.); «Підготовка кадрів міліції (поліції): теорія та сучасність» (м. Київ, 10 червня 2011 р.); «Правовий захист людини та громадянина в Україні» (м. Київ, 24 листопада 2011 р.); «Сучасні моделі, концепції і стратегії інноваційного розвитку країн світу та України: економіка, фінанси, право, системний аналіз» (м. Київ, 23 березня 2012 р.); «Інформаційні технології боротьби з тероризмом» (м. Київ, 15 липня 2012 р.); «Протидія сучасним формам тероризму та екстремізму» (м. Київ, 31 січня 2013 р.); «Правові проблеми сучасності» (м. Запоріжжя, 26 лютого 2013 р.); «Правова держава: досвід, можливості, механізми формування в сучасній Україні» (м. Київ, 24 квітня 2014 р.); «Проблеми протидії проявам тероризму, сепаратизму та екстремізму в сучасних умовах» (м. Дніпропетровськ, 25 вересня 2015 р.); «Роль юриспруденції у формуванні сучасного суспільства» (м. Київ, 8 жовтня 2015 р.); «Розвиток Української держави в умовах активізації євроінтеграційних процесів» (м. Київ, 19 лютого 2016 р.); «Роль юриспруденції у формуванні сучасного суспільства» (м. Київ, 7 жовтня 2016 р.).

Публікації. Основні положення та висновки дослідження, що сформульовані в дисертації, відображено у 74 наукових публікаціях, серед яких три монографії, 36 статей – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, п'ять статей – у зарубіжних наукових виданнях, 15 статей – у збірниках наукових доповідей, оприлюднених на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях, десять навчальних посібників, чотири методичні рекомендації та словник.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається із вступу, п'яти розділів, що містять чотирнадцять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (549 найменувань на 59 сторінках) та восьми додатків на 32 сторінках. Повний обсяг дисертації становить 449 сторінок, з них загальний обсяг тексту – 355 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, зазначено її зв'язок із програмами, планами, темами наукових досліджень, описано рівень наукового розроблення, визначено об'єкт, предмет, мету, задачі дослідження, його методологічні й методичні засади, основні складові наукової новизни, висвітлено практичне значення одержаних результатів, наведено відомості щодо апробації та публікацій автора, структуру та обсяг дисертації.

Розділ 1 «Теоретико-правові засади громадської безпеки як об'єкта наукового дослідження» складається з трьох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Громадська безпека в сучасній адміністративно-правовій парадигмі»* на основі дослідження розвитку сучасної адміністративно-правової парадигми громадської безпеки зроблено висновок, що більшість авторів майже не застосовують методологічний потенціал філософської гносеології. З метою системного висвітлення теми дослідження сформовано п'ять основних груп, в яких предметом є: 1) процес забезпечення громадської безпеки; 2) діяльність із забезпечення або охорони громадського порядку; 3) адміністративно-правовий статус громадських формувань із забезпечення громадської безпеки; 4) громадська безпека як функція управління; 5) загальні безпекові дослідження; 6) діяльність превентивних підрозділів та підрозділів особливого призначення.

На основі проведеного дослідження рівня наукового розроблення теми, визначення ступеня термінологічної насиченості вузькогалузевими безпековими та загальнонауковими термінами, висвітлення тематики громадської безпеки в адміністративно-правовій парадигмі з'ясовано, що тезаурус громадської безпеки не повною мірою використовується в текстах законів. Зокрема, вживаються терміни, що не мають законодавчого закріплення: «безпека особи», «безпековий простір», «сфера громадської безпеки», «безпекова діяльність», «суб'єкти забезпечення безпеки». Ключовий для адміністративно-правової парадигми термін «безпекові правовідносини» не має жодного визначення на рівні законодавчого акта, а дослідженню цих відносин, їх змісту, сутності та ключових посилань не присвячено жодної роботи. Водночас пропозиції щодо необхідності легітимації певних термінологічних систем в окремому нормативному акті, який регулював би суспільні відносини у сфері громадської безпеки, мають декларативний характер, позбавлений конкретики.

Виокремлено напрями розвитку понятійно-категорійного апарату теорії громадської безпеки як складового когнітивного елементу адміністративного права з прямим гіперзв'язком із націобезпекознавством. Доведено, що термінологічний словотвір «учасники безпекових правовідносин» виступає не стільки свідомим і соціально прискореним процесом термінотворчості, скільки емоційним та стихійним. Доведено, що відмінності термінології різних наукових безпекових й адміністративно-правових напрямів зумовлені позамовними чинниками, унаслідок чого актуалізується подальше застосування

кластерного аналізу для синхронізації досліджуваних явищ із термінологією, що їх описує.

Наведено додаткову аргументацію щодо необхідності застосування методологічного інструментарію для формування і розв'язання сучасних наукових проблем, зокрема в частині функціонування юридичної термінології в безпековому дискурсі, застосування методів правничої герменевтики, визначення семантичного поля юридичної термінології у структурі безпекових текстів.

У підрозділі 1.2 *«Категорія «національна безпека» як детермінанта операціоналізації поняття «громадська безпека»* зазначено, що правова недосконалість порушення правил юридичної техніки, створення колізійних норм та надання різноманітних інтерпретацій термінології призводять до формування значного індексу ентропії в законодавчій системі. Недостатній рівень дослідження ключових понять, незацікавленість у формуванні права національної безпеки і, зокрема, інституту права громадської безпеки призводять до невідповідності змісту теоретичного поняття реаліям та вимогам сьогодення і міжнародним стандартам.

Інтерпретуючи національну безпеку в контексті базових цінностей, вважаючи громадську безпеку складовою національної, висунуто гіпотезу про можливість трактування громадської безпеки як цінності національної безпеки.

На основі проведеного дослідження з'ясовано, що сучасні події в державі, тенденції розвитку безпекового середовища, недієвість міжнародних структур безпеки, а також неефективність державної системи протидії реальним загрозам (58 % опитаних громадян оцінили посередньо діяльність органів державної влади у сфері громадської безпеки) призвели до необхідності кардинального перегляду сутності та значення даної системи, засад її створення та розвитку, формування переліку й виділення пріоритету серед основних напрямів діяльності. За умов множення приватних військових корпорацій, військових формувань така проблема має не лише теоретичне, а й, передусім, практичне значення. У цьому аспекті додатково аргументовано необхідність теоретичного розроблення безпекової функції держави.

У підрозділі 1.3 *«Місце громадської безпеки в системі національної безпеки»* на основі порівняння іманентних ознак (суб'єкти, об'єкти, завдання, принципи, відповідальність) визначено місце громадської безпеки в системі національної безпеки.

Наведено класифікацію суб'єктів забезпечення громадської безпеки, зокрема: Президент України; Верховна Рада України; Кабінет Міністрів України; Рада національної безпеки і оборони України; центральні органи виконавчої влади (Міністерство оборони України, Міністерство внутрішніх справ України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство інфраструктури України тощо) та інші центральні органи виконавчої влади, Збройні сили України, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, Державна

прикордонна служба України та інші військові формування, створені відповідно до законів України.

Об'єктом громадської безпеки виступає суспільство з його цінностями, середовищем та ресурсами, тобто громадська безпека є структурним елементом національної безпеки.

До головних завдань, які здійснюють суб'єкти забезпечення громадської безпеки, належать: а) розроблення стратегії захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запровадження загальнодержавних програм; б) нормотворча діяльність у сфері забезпечення громадської безпеки; в) відновлення пошкоджених унаслідок надзвичайної ситуації об'єктів громадської безпеки; г) створення умов для реалізації кадрового, матеріально-технічного, інформаційного напрямку діяльності суб'єктів громадської безпеки; д) контрольно-наглядова діяльність, у тому числі за участі громадськості. Констатовано спільність завдань національної та громадської безпеки як у загальному вигляді – гарантування безпеки, так і в різних сферах життя суспільства (громадський аспект) й окремих осіб та держави загалом (національний аспект).

До основних принципів забезпечення громадської безпеки належать: верховенство права; законність; пріоритетність загальної профілактики правопорушень; випереджувальний характер політики громадської безпеки; пріоритет захисту законних прав, свобод та інтересів людини; імперативність спеціальної профілактики різноманітних проявів радикалізму (агресії, екстремізму, сепаратизму, тероризму, іредентизму, расизму, неофашизму, неонацизму, реінтеграції тощо); своєчасність реагування на загрози для громадської безпеки публічною адміністрацією та недержавними суб'єктами; формування конструктивних та партнерських відносин між інститутами громадянського суспільства й органами державної влади; комплексність регулювання суспільних відносин у сфері громадської безпеки; взаємної поваги та пошуку компромісних рішень; відкритість та гласність; ефективність державного та громадського контролю за діяльністю суб'єктів забезпечення громадської безпеки; міжнародне співробітництво у сфері забезпечення громадської безпеки відповідно до національних інтересів України; взаємна відповідальність держави, суспільства та особи.

Розділ 2 «Адміністративно-правова природа громадської безпеки» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Поняття та ознаки громадської безпеки як правової категорії»* виділено основні підходи до визначення поняття громадської безпеки: 1) стан захисту; 2) система суспільних відносин; 3) система органів та засобів; 4) сукупність прав і свобод; 5) системний феномен; 6) кореляція громадської безпеки через громадський порядок.

Сформовано основні постулати авторського бачення формування неопарадигми громадської безпеки: 1) життєво важливі інтереси особи суспільства і держави виступають основним змістом діяльності та успішного функціонування системи забезпечення громадської безпеки; 2) обов'язковим,

атрибутивним та іманентним елементом системи громадської безпеки є загрози різної природи (природні, техногенні, антропогенні), оскільки саме детермінація загроз і прав та свобод виступає ключовим чинником; 3) людина, її права, свободи та законні інтереси є основним об'єктом громадської безпеки, оскільки визначальність та спрямованість дій системи громадської безпеки зумовлені правами людини; 4) нехтування розвитком сфери громадської безпеки унеможливорює забезпечення національної безпеки загалом.

На основі проведеного анкетування виділено ключові блоки питань, що виникають при забезпеченні громадської безпеки: 1) законодавче закріплення розширених та деталізованих повноважень публічної адміністрації у сфері забезпечення громадської безпеки; 2) механізми взаємодії публічних органів та громадських організацій, громадян у сфері громадської безпеки; 3) удосконалення методів громадської безпеки в умовах гібридної війни; 4) розмежування компетенції суб'єктів публічної адміністрації щодо забезпечення громадської безпеки; 5) якість контролю за діяльністю забезпечення громадської безпеки; 6) ухвалення проекту Закону України «Про громадську безпеку», в якому необхідно чітко визначити засади державної політики у сфері громадської безпеки, у тому числі з урахуванням окремих районів Донецької та Луганської областей і тимчасової окупації Автономної Республіки Крим; 7) підвищення рівня професіоналізму працівників Національної поліції України (підтримали 68 % опитаних громадян). Виокремлені блоки мають стати підґрунтям подальшого удосконалення діяльності поліції.

У підрозділі 2.2 «Адміністративно-правові відносини громадської безпеки» визначено складові елементи суспільних відносин у сфері громадської безпеки, зокрема суб'єкти (загальні та спеціальні), об'єкти, зміст, завдання суб'єктів, юридичний обов'язок та законний інтерес.

Концептуальним напрямом державної політики у сфері громадської безпеки має бути демонополізація сфери громадської безпеки. Наголошено на необхідності створення професійних спілок, які можуть та повинні здійснювати громадський контроль, що має системний, а не епізодичний характер.

Запропоновано авторську інтерпретацію поняття «правовідносини у сфері громадської безпеки» як урегульовані регулятивними, охоронними та спеціалізованими нормами адміністративного, конституційного, інформаційного та інших галузей права суспільні відносини, що виникають між суб'єктами суспільних відносин у сфері громадської безпеки на основі наділення

їх необхідними повноваженнями, у межах яких реалізуються права і свободи, законні інтереси громадян, заходи з реалізації національних інтересів у сфері громадської безпеки, здійснюються забезпечення громадської безпеки та охорона громадського порядку.

Визначено ознаки правовідносин у сфері громадської безпеки: а) виступають різновидом правових відносин; б) виникають, змінюються та припиняються на основі регулятивних, охоронних і спеціалізованих норм права

(норми-декларації, норми-принципи, норми-дефініції) та під час процесу забезпечення громадської безпеки; в) є вольовими відносинами (виникають на основі норм адміністративно-деліктного права; у них закріплено волю держави на притягнення до юридичної відповідальності правопорушника); г) складаються між суб'єктами цих відносин – фізичними особами, юридичними особами, громадськими об'єднаннями; суб'єктами владних повноважень; д) опосередковані державною політикою національної безпеки; е) виступають органічним складовим елементом державної політики національної безпеки; є) є сферою реалізації безпекової функції держави; ж) становлять основу розвитку безпекового суспільства та усіх нормативно-визначених сфер у його межах; з) відображають особливості застосування імперативних, диспозитивних, рекомендаційних та заохочувальних методів правового регулювання при здійсненні та реалізації безпекових прав і свобод, з урахуванням особливостей і юридичних властивостей суб'єктів відносин у сфері громадської безпеки.

Сформульовано чинники сучасного безпекового середовища, що впливають на правові відносини у сфері громадської безпеки: а) стійка тенденція до силового вирішення конфліктних ситуацій; б) застосування технологій гібридних війн для досягнення геостратегічних результатів у сфері громадської безпеки; в) політична розрізненість еліт держави; г) відсутність реальних економічних реформ; д) збереження високого рівня корупції, який у поєднанні з неефективністю судової системи становить загрозу національній безпеці; е) законодавча неврегульованість діяльності батальйонів територіальної оборони та інших воєнізованих формувань; є) розвиток інформаційного суспільства; ж) суперечність, протилежність та агресивний антагонізм цінностей різних суспільств, що виступають причиною конфліктів, у тому числі збройних; з) необхідність розроблення консенсуальної системи національних цінностей.

У підрозділі 2.3 *«Правовий зміст забезпечення громадської безпеки»* доведено, що забезпечення громадської безпеки пов'язане з наявністю комплексу правових норм, які створюють базу для її підтримки, тобто правовий зміст забезпечення громадської безпеки полягає в комплексності безпекового законодавства, яке регулює громадську безпеку. До структури цієї правової системи входять норми різних галузей права: адміністративного, конституційного, трудового та ін. З метою упорядкування правових норм різних галузей права щодо реалізації державної політики громадської безпеки запропоновано проект Закону України «Про забезпечення громадської безпеки», який розроблено з урахуванням необхідності систематизації безпекового законодавства.

Безпековий простір з позицій синергетики представлено як відкриту систему, що самоорганізується, адже саме за допомогою добровільних батальйонів, волонтерів і недержавної системи національної безпеки здійснено важливі кроки на шляху збереження територіальної цілісності, конституційного

ладу, підтримання на належному рівні стану громадської безпеки всередині країни.

Наслідком функціонування безпекового правового простору є безпекове середовище, яке виступає чинником, що встановлює особливості правового регулювання відносин суб'єктів, вибір та застосування ефективних засобів суб'єктом управління, які забезпечать отримання якісного результату у відповідній сфері регулювання.

Безпекове середовище визначено як сукупність характеристик права, що діють у просторовому та часовому вимірах, відповідно до дії безпекового простору суспільства. В основі співвідношення безпекового простору та безпекового середовища лежить засвоєння безпекової інформації та спроможність сприймати її в певних координатах часу й простору, окремим індивідом, суспільством загалом, за допомогою відповідних державно-владних механізмів, що наділяє їх ознакою унормованості.

Доведено необхідність кодифікації законодавства про безпеку, а відтак, і введення в законодавчий та науковий обіг консенсуального поняття «безпекове законодавство», під яким автором запропоновано розуміти систему законів України, чинних міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також підзаконних нормативно-правових актів України, прийнятих відповідно до Конституції України, що регулюють суспільні безпекові відносини і відповідають національним цінностям і національним інтересам України.

На основі соціально-політичного напрямку, крізь призму складових понять, громадську безпеку визначено, як захищеність стійкого стану соціуму, гарантованого державою, від посягань на життя, здоров'я, майнові права, регламентовану діяльність підприємств та установ, публічною адміністрацією та громадськістю, з метою забезпечення безпеки та усунення несприятливих виявів, що впливають на розвиток і збереження матеріальних та духовних цінностей суспільства, а також територіальну цілісність, суверенітет і конституційний лад держави.

У такому визначенні враховано всі елементи: об'єкт (людина, суспільство, держава), суб'єкт (сформовані для цього органи), обставини загрози (несприятливі впливи), способи забезпечення (діяльність, спрямована на підтримання динамічно стійкого стану). Мета правового регулювання у сфері громадської безпеки полягає в тому, щоб унаслідок дії норм права безпекові процеси відбувалися за тими напрямками, які є вигідними суспільству, та виникали бажані, значимі та необхідні для суспільства результати.

Розділ 3 «Методологічні засади адміністративно-правового регулювання громадської безпеки в Україні» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 3.1 *«Аксіологічний вимір громадської безпеки»* визначено, що у вирішенні завдання інтеграції альтернативних поглядів на проблеми громадської безпеки доцільно використовувати системно-структурну гносеологічну модель взаємодії чинників як методологічного інструменту

аналізу футурологічних концепцій громадської безпеки, їх типологізації, вичленення домінантних тенденцій. Ядро моделі становить структура трьох системоутворювальних чинників: 1) антропогенного впливу, який розглядається у двох аспектах: ненавмисні дії, що створюють загрозу громадській безпеці, навмисні дії; 2) потенціалу системи громадської безпеки як інтегрального ресурсу системи; 3) якості громадської безпеки, що оцінюється за допомогою спеціально розробленої шкали показників та індикаторів, які характеризують сферу громадської безпеки загалом.

Доведено, що державна політика у сфері громадської безпеки не враховує аксіологічні основи буття. Хоча безпекова політика держави покладає в основу свого змісту національний інтерес, який може змінюватися під впливом політичних еліт. Саме наділення ознаками поняття «цінності» є важливим підґрунтям для практичного наповнення цієї категорії.

У результаті проведеного дослідження аргументовано розмежування державної політики громадської безпеки (громадська безпека) та державної безпекової політики. Встановлено, що державна політика громадської безпеки спрямована на попередження та мінімізацію реалізації загроз у відповідному середовищі, водночас державна безпекова політика – формування гарантованих і забезпечених державою сприятливих умов для стабільного прогресу всіх об'єктів національної безпеки, реалізації прав та свобод, законних інтересів, цінностей людини й суспільства загалом. Отже, національні цінності визначають основу змісту системи громадської безпеки.

Національні цінності є іманентним елементом громадської безпеки, що впливає на зміст даної категорії та сприйняття її суспільством, з'ясовує вектор громадської безпеки.

Відповідно до викладеного, запропоновано ввести в науковий обіг поняття «типологія громадської безпеки», «гегемонія блага», де топологія безпеки – опис просторово-часових параметрів безпекового буття, яке виникає в результаті взаємодії фізичних осіб щодо реалізації ними безпекових цінностей; гегемонія блага – процес, де благо виступає компонентом, на якому влада будує згоду в суспільстві, що виступає основою громадської безпеки.

Застосування аксіологічного підходу дозволило: а) сформулювати гіпотезу, відповідно до якої загрози національним цінностям впливають на організаційно-функціональну структуру, а також механізм адміністративно-правового регулювання у сфері громадської безпеки. Усвідомлення необхідності подальшого поглибленого дослідження аксіологічного виміру громадської безпеки є необхідним у контексті ухвалення оновленої Стратегії національної безпеки України; б) обґрунтувати положення ієрархії цінностей: цінності – інтереси – цілі, серед яких головними є національні цінності; в) розмежувати поняття: «блага», «цінності», «оцінка» і «корисність»; г) надати характеристику ролі оцінки у формуванні симулятивної практики; д) з позицій адміністративно-правової теорії розглянути сучасний феномен – симулякри, який набув наочних форм й актуалізувався під час реалізації концепції гібридних війн проти України.

У підрозділі 3.2 «Онтологічний вимір громадської безпеки» встановлено онтологічну єдність: буття – безпекової цивілізації, безпекової глобалізації; соціальної спільноти, соціуму – інститутів громадянського суспільства та окремих його сегментів за територіальними, мовними, етнокультурними, комунікативними та іншими ознаками; безпекової культури – система національних цінностей, що відповідає досягнутому українським суспільством рівню прогресу інститутів громадянського суспільства й відображає у правовій формі рівень свободи особи, інші найважливіші соціально-правові цінності, які утворюють феномен національної ідентичності української нації; вона слугує виявом державно-правового досвіду конкретних спільнот та суспільств й індивідів у матеріальних і духовних продуктах життєдіяльності, у навичках та цінностях, що впливають на їхню юридично значущу поведінку у сфері громадської безпеки, яка визначає зміст їхньої діяльності, онтологічну єдність цілісного екзистенціального феномена – національної безпеки, складовим якого виступає громадська безпека.

У підрозділі 3.3 «Гносеологічний вимір громадської безпеки» аргументовано, що провідною ідеєю гносеологічного виміру громадської безпеки є пізнавальне ставлення до реальної державної політики у сфері громадської безпеки, спроба філософсько-правового та наукового осмислення її об'єктивної правової природи, з'ясування її ролі й призначення, досягнення її істини та правових засобів регулювання. Цей шлях пізнання має приводити до вихідної гносеологічної схеми у сфері теоретичного розуміння і вивчення права. Визначено засади обумовленості звернення до гносеологічного виміру громадської безпеки, сформовано алгоритм наукових засад формування теорії громадської безпеки. Подання алгоритму концепції громадської безпеки обумовлено послідовним аналізом таких елементів: національні цінності, національні інтереси та загрози у сфері громадської безпеки.

Розділ 4 «Адміністративно-правове регулювання громадської безпеки» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 4.1 «Особливості адміністративно-правового регулювання громадської безпеки» аргументовано, що законодавство, яким урегульовано громадську безпеку, має розгалужений та систематизований характер, складається з норм загального та спеціального законодавства. Загальні нормативно-правові акти закладають фундаментальні основи громадської безпеки, встановлюють основоположні та фундаментальні засади регулювання відповідних відносин. Спеціальне законодавство щодо громадської безпеки становить систему нормативно-правових актів, що регулюють безпосередні правові відносини громадської безпеки.

Доведено, що сучасна сфера громадської безпеки на сьогодні потребує розроблення Державної політики громадської безпеки на 2017–2022 рр. (проект цього документа подано в додатках до дисертації), в якій окрему увагу має бути приділено правовому забезпеченню організації громадської безпеки як публічними органами, так і недержавними організаціями. Потребує також вирішення питання обмеження використання засобів масової інформації для

дестабілізації громадської безпеки та підвищення рівня прозорості всіх заходів, які здійснюються з метою відновлення нормального стану громадської безпеки після техногенних і природних катастроф та інших подій, що значно підвищить рівень забезпечення громадської безпеки.

На підставі вивчення міжнародного досвіду забезпечення громадської безпеки таких країн як : ФРН, Франція, Італія, Португалія акцентовано увагу на необхідності правової регламентації стосовно охорони громадського порядку в надзвичайних умовах, коли до них залучаються підрозділи збройних сил та інших відомств, які мають воєнізовані формування. Відтак, постає потреба в імплементації даного досвіду в Україні, а також у правовій регламентації залучення відповідних підрозділів для охорони громадського порядку з необхідним визначенням спеціально уповноваженого органу виконавчої влади, який здійснюватиме управління силами й засобами під час забезпечення громадської безпеки та охорони громадського порядку, якому будуть підпорядковуватися визначені структурні підрозділи.

У підрозділі 4.2 *«Напрями удосконалення адміністративно-правового регулювання громадської безпеки»* зазначено, що рівень та система забезпечення громадської безпеки в державі не відповідають сучасному рівню загроз, відтак, запропоновано доповнити Стратегію національної безпеки України розділами, що стосуються забезпечення громадської безпеки, та Кодекс України про адміністративні правопорушення.

Наголошено на необхідності правового удосконалення організації забезпечення громадської безпеки як державними органами, так і недержавними організаціями. Запропоновано заходи обмеження використання засобів масової інформації для стабілізації громадської безпеки й підвищення рівня прозорості всіх заходів, які здійснюються, з метою відновлення нормального стану громадської безпеки після техногенних, природних катастроф та інших подій, що суттєво підвищить рівень забезпечення громадської безпеки.

Головним напрямом виступає необхідність формування теорії громадської безпеки, а на її основі – права громадської безпеки з подальшим формуванням відповідного безпекового законодавства, що регулюватиме суспільні відносини у сфері громадської безпеки.

Розроблено та запропоновано механізм удосконалення організації взаємодії між суб'єктами забезпечення громадської безпеки, недержавними структурами, приватними військовими корпораціями, який необхідно розглядати в новому системному рівні при вирішенні таких завдань: удосконалення правового регулювання взаємодії, що передбачає наукове обґрунтування форм взаємодії, їх цільового призначення та суб'єктного складу, відповідно закріплення в нормативно-правовому акті; систематизація регламентації взаємодії Національної поліції, публічної адміністрації та громадських формувань; запровадження функціонування системи інформаційного забезпечення взаємодіючих суб'єктів; посилення дисциплінарної відповідальності за порушення правил взаємодії, халатне

ставлення до виконання сумісних дій; запровадження та розповсюдження передового досвіду взаємодії.

Незважаючи на відсутність окремого законодавчого акта, в якому має бути визначено порядок правового регулювання суспільних відносин у сфері громадської безпеки, і трактуючи громадську безпеку як систему суспільних відносин, урегульованих нормами права, що спрямовані на забезпечення безпеки особи, громадянського спокою, сприятливих умов для праці і відпочинку громадян, нормального функціонування державних установ, громадських об'єднань, підприємств, установ й організацій, розроблено напрями законодавчого забезпечення громадської безпеки: 1) визначення окремих напрямів забезпечення громадської безпеки в окремих законах; 2) формування законодавства про громадську безпеку; 3) формування змісту громадської безпеки через аналіз заборонювальних норм; 4) формування змісту громадської безпеки через аналіз норм, порушення державою яких може призвести до зниження рівня громадської безпеки через страйки, мітинги.

Розділ 5 «Національна поліція України як суб'єкт забезпечення громадської безпеки» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 5.1 *«Місце та роль Національної поліції України в системі забезпечення громадської безпеки»* встановлено, що головну роль у забезпеченні громадської безпеки серед низки суб'єктів (державні органи законодавчої, виконавчої та судової влади, громадські об'єднання, окремі громадяни) має відігравати Національна поліція, зокрема патрульна поліція, підрозділи превентивної діяльності та особливого призначення.

Ефективність діяльності поліції як суб'єкта забезпечення громадської безпеки значним чином залежить від якості формування її організаційної структури, оскільки саме організаційна структура включає до себе багаторівневу сукупність різних структурних підрозділів, об'єднаних у систему. МВС України має виступати головним суб'єктом забезпечення громадської безпеки, і цей статус необхідно закріпити законодавчо. У зв'язку з цим, автором розроблено та запропоновано прийняття єдиного нормативно-правового акта у сфері забезпечення громадської безпеки, а саме Закону України «Про діяльність Національної поліції у сфері забезпечення громадської безпеки України».

Підкреслено, що діяльність Національної поліції України спрямовує та координує Кабінет Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України. Тобто безпосереднє керівництво (прийняття управлінських рішень) здійснює керівник Національної поліції (ст. 21 Закону України), а політичне представництво – Міністр внутрішніх справ України. Водночас функції структурних підрозділів визначаються як на рівні організаційно-штатної структури Національної поліції, так і на рівні Міністерства внутрішніх справ України. Тобто сучасна система поліції, незважаючи на анонсовані реформи, має системні проблеми: пов'язані з дублюванням повноважень, наприклад, повноваження органів досудового розслідування дублюються з повноваженнями кримінальної поліції та поліції охорони; правовою

невизначеністю прав та обов'язків поліцейських. Так, п. 9 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» передбачає доставлення поліцією затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні правопорушень, водночас законом не визначено, куди саме поліцейський має доставити затриманих чи підозрюваних осіб; централізована система постановки завдань перед Національною поліцією України щодо забезпечення громадського порядку та громадської безпеки за відсутності механізму їх узгодження з регіонами не дозволяє диференційовано планувати роботу підрозділів поліції на регіональному рівні, а також визначати перед ними пріоритети, ураховуючи місцеву специфіку. Саме тому всю діяльність цих підрозділів спрямовано не на вирішення нагальних справ, а на участь у загальних заходах, що зводить роботу поліцейських підрозділів до формалізму. Саме таке становище вимагає негайного запровадження гнучкої децентралізації системи управління Національної поліції, налагодження механізму взаємодії з регіонами. Зазначено, що проголошене реформування правоохоронних органів має відбуватися за умови врахування сучасних політичних, соціальних та економічних змін.

З'ясовано, що при реформуванні правоохоронної системи превалювали політичні міркування, бажання якомога швидше позбутися «рудиментарної міліції», що спричинило вихід з-під контролю стану громадської безпеки й громадського спокою. Нині у структурі Національної поліції відсутня поліція громадської безпеки, тож її окремі фрагментарні функції покладено на патрульну поліцію та підрозділи превентивної діяльності.

Як свідчить досвід організації та проведення масових заходів, діяльність органів і підрозділів Національної поліції пов'язана з певними труднощами, що стосуються, зокрема, взаємодії між державними та недержавними суб'єктами системи забезпечення громадської безпеки. У зв'язку з цим, наголошено на необхідності забезпечення збалансованості між нормативно-правовими актами, які регулюють відносини у сфері забезпечення громадської безпеки, з урахуванням положень Закону України «Про Національну поліцію», штатної чисельності органів і підрозділів поліції, а також законодавчого врегулювання питань взаємодії органів і підрозділів поліції з іншими правоохоронними органами, забезпечення належного механізму управління силами й засобами Національної поліції у сфері громадської безпеки.

У підрозділі 5.2 *«Заходи адміністративного примусу, що застосовуються Національною поліцією України для забезпечення громадської безпеки»* виділено та поетапно проаналізовано з відповідним внесенням пропозицій до законодавства України три групи заходів: превентивні заходи (заходи адміністративного попередження), що застосовує поліція; заходи адміністративного припинення та заходи відповідальності. Головним призначенням цих заходів є недопущення антигромадських діянь, припинення, переривання протиправної поведінки і недопущення настання або зменшення шкідливих наслідків, притягнення винних осіб до відповідальності.

Заходи адміністративного попередження поліцейські застосовують у випадках, коли факт вчинення протиправного діяння відсутній, але існують

реальні підстави вважати, що воно може бути вчинено, і слід вжити заходів щодо його попередження, а також, коли необхідно попередити настання шкідливих наслідків при виникненні різних видів надзвичайних ситуацій. Діяльність із попередження правопорушень полягає у здійсненні комплексу заходів впливу морального, матеріального, організаційного, фізичного, медичного та іншого характеру, спрямованих на профілактику правопорушень для забезпечення належного стану громадського порядку та громадської безпеки. Залежно від мети їх застосування, заходи адміністративного попередження поділено на групи: 1) заходи попередження правопорушень у звичайному житті; 2) заходи попередження негативних наслідків надзвичайних ситуацій.

Запропоновано підстави, передбачені пп. 1 та 9 ч. 1 ст. 35 Закону України «Про Національну поліцію», виключити, водночас ст. 260 Кодексу України про адміністративні правопорушення «Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення» доповнити ч. 3 «Працівник уповноваженого підрозділу може зупиняти транспортні засоби в разі, якщо водій або особа, яка керує транспортним засобом, порушили Правила дорожнього руху, порядок визначення і використання на транспортному засобі спеціальних світлових або звукових сигнальних пристроїв. Працівник уповноваженого підрозділу зобов'язаний поінформувати водія про конкретну причину зупинення ним транспортного засобу з детальним описом підстави зупинки».

Детально проаналізовано кожний вид превентивних поліцейських заходів: 1) перевірка документів особи; 2) опитування особи; 3) поверхнева перевірка і огляд; 4) зупинення транспортного засобу; 5) вимога залишити місце й обмеження доступу до визначеної території; 6) обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю; 7) проникнення до житла чи іншого володіння особи; 8) перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ; 9) застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису; 10) перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб; 11) поліцейське піклування.

У підрозділі 5.3 «Взаємодія Національної поліції з недержавними суб'єктами щодо забезпечення громадської безпеки» наголошено на необхідності формування системи громадської безпеки, складовими елементами якої є державна і недержавна підсистеми. Важливим компонентом ефективності даної системи виступає налагодження взаємодії між її окремими компонентами. Зазначено, що питання організації взаємодії між суб'єктами забезпечення громадської безпеки, зокрема і недержавними структурами, приватними військовими корпораціями, необхідно розглядати на новому системному рівні.

Доведено, що для ефективної взаємодії Національної поліції з недержавними суб'єктами необхідно постійно: а) уживати заходів щодо

сприйняття населення як партнера поліції і повноправного учасника діяльності з покращання роботи поліції; б) підвищувати рівень професійної компетентності поліцейських, що уможливить вплив на громадську думку про загальну роботу поліції; в) покращувати взаємодію з органами місцевого самоврядування; г) залучати громадян та громадські об'єднання до профілактики правопорушень; д) розвивати «громадські консультації», що сприятиме кращому поінформуванню суспільства про пріоритети поліцейської діяльності та формуванню громадської думки щодо актуальних проблем у правоохоронній сфері.

Отже, поглиблення партнерської взаємодії поліції і громадськості є могутнім чинником розбудови правової держави і ствердження громадянського суспільства.

ВИСНОВКИ

У дисертації на основі узагальнення відповідних концепцій вітчизняних і зарубіжних учених, законодавства та багаторічної практики діяльності державних органів України, порівняно з досвідом інших країн, розроблено наукові положення й отримано результати, що в сукупності розв'язують важливу наукову проблему адміністративно-правового забезпечення громадської безпеки. Одержані в процесі дослідження наукові результати дають підстави для висновків, рекомендацій та узагальнень, що мають як теоретичне, так і прикладне значення. Найсуттєвішими з них є такі:

1. *Виявлено філософські основи розуміння громадської безпеки як складової національної безпеки.* На основі аналізу філософських корінь розуміння громадської безпеки як складової національної безпеки з'ясовано, що проблему співвідношення інтересів, цінностей та блага як визначальних орієнтирів громадської безпеки розглянуто в працях давніх мислителів, зокрема, Цицерон сформулював взаємопов'язані ідеї, а Августин виокремив підтримання справедливого правопорядку й стану безпеки. Водночас Августин сприймав поняття безпеки не лише як відсутність зовнішніх загроз, а й злагоду всередині держави, тобто внутрішню стабільність системи за умови впливів чинників різного характеру. Відтак, інтерпретуючи дані ідеї до сучасного контексту та криміногенної обстановки, можна констатувати про те, що Августин одним із перших звернув увагу на питання внутрішньої безпеки через своєчасне попередження та локалізацію всіляких внутрішніх смут і бунтів, які мали на меті порушення або повалення певного порядку суспільної організації.

2. *Визначено категорію національної безпеки як детермінанти операціоналізації поняття громадської безпеки.* На основі проведеного дослідження констатовано відсутність загальноприйнятих визначень національної та громадської безпеки, що призводить до прогалин у законодавстві та неправильного правотлумачення й правозастосування. За основу дослідження місця громадської безпеки в системі національної безпеки

запропоновано такі критерії: суб'єкти, об'єкти, завдання, принципи та відповідальність.

Змінення законодавцем редакції поняття «національна безпека» не є суттєвими за своїм змістом, вони жодним чином не вдосконалюють механізм правозастосування, з погляду юридичної термінології, дане визначення не відповідає правилам юридичної техніки, а відтак, не може бути визнано як відправне, принаймні для того, щоб на його базі, за умови його адекватності, надати екстрапольоване визначення поняття громадської безпеки. На основі аналізу положень Конституції України, доктринальних джерел зроблено висновок, що національна безпека в межах Основного Закону інтерпретується як функція держави, тобто основний та визначальний напрям діяльності. Відтак, зважаючи на комплексність даної проблеми, актуальною за сучасних умов є порушення проблеми про розроблення нової функції держави, для чого запропоновано розроблення теоретичної концепції безпекової функції держави.

3. *Визначено поняття, зміст та ознаки громадської безпеки як правової категорії через алгоритмічний аналіз нормативних і доктринальних джерел.* Громадську безпеку представлено як систему суспільних відносин (на думку 48 % працівників поліції), урегульованих нормами права, що спрямовані на забезпечення безпеки особи, громадянського порядку (спокою), сприятливих умов для праці і відпочинку громадян, нормального функціонування державних установ, громадських об'єднань, підприємств, установ і організацій.

До ознак громадської безпеки віднесено: стан громадського спокою, за якого в суспільному середовищі панують мир та злагода, існує чітка упевненість та віра громадян у власну безпеку; стан захищеності, що виявляється в постійному забезпеченні державними та недержавними суб'єктами інтересів особи й суспільства, держави у сфері громадської безпеки; стан свободи, за якого створено умови для реалізації особою своїх законних прав, свобод та інтересів.

Забезпечення громадської безпеки визначено як діяльність публічної адміністрації та недержавних структур, у межах, встановлених нормативно-правовими актами, що спрямована на створення умов для надійного збереження духовного і матеріального потенціалу суспільства, особистої безпеки, конституційних прав і свобод людини та громадянина; подолання конфронтації в суспільстві, консолідації, досягнення та підтримання злагоди з питань розвитку суспільства і країни; розв'язання кризових явищ в економіці, забезпечення закономірностей розвитку ринкової економіки; формування правової культури населення; визнання міжнародної суб'єктності інтересів та прав громадян України закордоном; усебічного розвитку особи, своєчасного попередження та припинення правопорушень, боротьби зі злочинністю, забезпечення публічного спокою та охорони громадського порядку.

Доведено, що чітка структуризація безпекового законодавства з усвідомленим розумінням необхідності правильного регулювання безпекових відносин, відповідно до структури цих відносин, їх складу та безпекового

середовища, є необхідними елементами законотворчої техніки, що має бути застосована при удосконаленні безпекового законодавства.

4. *З'ясовано особливість складових правових відносин у сфері громадської безпеки на сучасному етапі державотворення.* Визначено, що *правові відносини у сфері громадської безпеки* – це врегульовані регулятивними, охоронними та спеціалізованими нормами адміністративного, конституційного, інформаційного, безпекового та інших галузей права вольові суспільні відносини, що виникають між суб'єктами суспільних відносин у сфері громадської безпеки на основі наділення їх необхідними повноваженнями, у межах яких реалізуються права і свободи, законні інтереси громадян, заходи з реалізації національних інтересів у сфері громадської безпеки, здійснюються забезпечення громадської безпеки та охорона громадського порядку. Визначено такі ознаки правовідносин у сфері громадської безпеки: виступають різновидом правових відносин; виникають, змінюються та припиняються на основі регулятивних, охоронних та спеціалізованих норм права (норми-декларації, норми-принципи, норми-дефініції); виникають, розвиваються і припиняються у сфері громадської безпеки під час процесу забезпечення громадської безпеки; є вольовими відносинами, оскільки можуть виникати на основі норм адміністративно-деліктного права, в яких закріплено волю держави; сам факт правопорушення як передумова правовідносин у сфері громадської безпеки є вольовим актом, оскільки в них висловлюється воля держави на притягнення до юридичної відповідальності правопорушника; складаються між суб'єктами даних відносин: фізичними особами, юридичними особами, громадськими об'єднаннями, суб'єктами владних повноважень, причому кожний суб'єкт наділений не лише правами й обов'язками щодо реалізації безпекової політики, забезпечення громадської безпеки, реалізації національних інтересів у сфері громадської безпеки, зокрема і реалізації прав та свобод людини на безпеку; опосередковані державною політикою національної безпеки; виступають органічним складовим елементом державної політики національної безпеки, оскільки виникають, розвиваються і припиняються в процесі її реалізації; виступають сферою реалізації безпекової функції держави; становлять основу розвитку безпекового суспільства та всіх нормативно визначених сфер у його межах; відображають особливості застосування імперативних, диспозитивних, рекомендаційних та заохочувальних методів правового регулювання при здійсненні та реалізації безпекових прав і свобод з урахуванням особливостей і юридичних властивостей суб'єктів відносин у сфері громадської безпеки. Окремо проаналізовано кожен складову правовідносин у сфері громадської безпеки, виділено чинники, що впливають на формування цих відносин.

5. *Обґрунтовано правовий зміст забезпечення громадської безпеки.* Системне вдосконалення законодавства з питань громадської безпеки полягає у взаємоузгодженні законодавчих актів з питань національної та громадської безпеки як її складової, усуненні наявних суперечностей і прогалин, уточненні завдань, функцій і повноважень суб'єктів забезпечення громадської безпеки

України, зокрема, в умовах кризових ситуацій, що загрожують громадській безпеці. Зважаючи на наявність значної кількості, переважно доктринальних, тлумачень громадської безпеки, зазначено необхідність розроблення уніфікованого визначення та його законодавчого закріплення. Наголошено на доцільності прийняття нормативно-правового акта «Про громадську безпеку», яким має бути урегульовано захист громадської безпеки, регламентовано цивільно-правові, адміністративно-правові відносини (крім кримінально-правових). На думку 92 % опитаних, рівень забезпечення громадської безпеки майже корелятивно пов'язаний із функціонуванням ефективної системи правового регулювання в цій сфері. Крім того, 82 % респондентів зазначили необхідність формування саме безпекового законодавства, прийнявши даний термін і визнавши його як такий, що відповідає суті процесів правового регулювання у сфері безпеки.

6. Виокремлено іманентні критерії громадської безпеки: суб'єкти; об'єкти; завдання; принципи; відповідальність. Встановлено рівні кореляції за кожним із поданих критеріїв громадської та національної безпеки. З використанням дихотомічного поділу поняття зроблено висновок про співвідношення національної та громадської безпеки як системи та підсистеми. Додатковим аргументом на користь належності громадської безпеки до національної визнається порівняння правоохоронюваних та життєво важливих національних інтересів.

7. *Здійснено системний синтез безпекових концепцій у сучасній адміністративно-правовій парадигмі.* У вирішенні завдання інтеграції альтернативних поглядів на проблеми безпеки застосовано системно-структурну гносеологічну модель взаємодії чинників як методологічного інструменту аналізу футурологічних концепцій безпеки, їх типологізації, вичленення домінантних тенденцій. Ядро моделі становить структура трьох системоутворювальних чинників: 1) антропогенного впливу, який розглядається у двох аспектах: ненавмисні дії, що створюють загрозу громадській безпеці, навмисні дії; 2) потенціалу системи безпеки як інтегрального ресурсу системи; 3) якості безпеки, що оцінюється за допомогою спеціально розробленої шкали показників та індикаторів, які характеризують сферу безпеки. Встановлено, що при формуванні синтетичної концепції має бути здійснено принциповий вибір між концепціями, що орієнтовані лише на захист інтересів осіб, нації чи окремих держав, і концепціями цілеспрямованого впливу в інтересах нації, осіб і держави для найбільш повного задоволення їхніх потреб як цілісного організму, створення умов для реалізації національних цінностей, які становлять синтез цінностей особи суспільства і держави. Цю тезу підтверджують дані проведеного опитування громадян, в якому найвищої оцінки респонденти поставили сферам охорони громадського порядку та захисту прав і свобод людини 24 і 40 % відповідно.

8. *Сформульовано модель системного виміру громадської безпеки через послідовний аналіз аксіологічного, онтологічного та гносеологічного її вимірів.* Доведено відсутність парадигми громадської безпеки, науково обґрунтовано

гіпотезу про те, що громадську безпеку слід розглядати як самодостатню цінність. Аргументовано, що громадська безпека як самодостатня цінність детермінує реалізацію інших цінностей, через що постає наукове завдання щодо формування ієрархії цінностей держави, необхідність їх пріоритезації, серед яких безпека посідає чільне місце. Без безпеки не може бути ні свободи, ні справедливості, ні добробуту. Обґрунтовано, що громадська безпека виступає визначальною цінністю українського суспільства. Шляхом застосування методу історичної реконструкції, аксіологічного підходу та гетерології унормовано й уведено в науковий обіг поняття «топология безпеки» як опис просторово-часових параметрів безпекового буття, яке породжується у процесі взаємодії людей, реалізації ними безпекових цінностей. Запропоновано ввести в науковий обіг поняття «гегемонія блага» як процес, за якого стратифікація суспільства, що ґрунтується на класовій ознаці, нівелюється за рахунок апеляції до загального культурного ядра, таким чином, благо виступає цементуючим компонентом, на якому влада будує згоду в суспільстві, що становить основу громадської безпеки. За допомогою застосування аксіологічного підходу сформульовано гіпотезу, відповідно до якої загрози національним цінностям впливають на організаційно-функціональну структуру, а також механізм правового регулювання діяльності із забезпечення громадської безпеки, але не визначають їх. Ґрунтуючись на аксіологічному підході, розрізняючи блага, цінності, оцінку і корисність, наново обґрунтовано тезу про те, що в ієрархії цінності – інтереси – цілі найвищий щабель посідають саме національні цінності. Продемонстровано роль оцінки у формуванні симулятивної практики, а також розглянуто сучасний феномен – симулякри, який набув наочних форм й актуалізувався під час реалізації концепції гібридних війн проти України. При розгляді онтологічного виміру громадської безпеки встановлено онтологічну єдність: буття; соціальної спільноти, соціуму; безпекової культури. Провідною ідеєю ґносеологічного виміру громадської безпеки виступають пізнавальне ставлення до реальної державної політики у сфері громадської безпеки, спроба філософсько-правового та наукового осмислення її об'єктивної правової природи, з'ясування її ролі й призначення, осягнення її істини та правових засобів регулювання. Цей шлях пізнання має приводити до вихідної ґносеологічної схеми у сфері теоретичного розуміння і вивчення права. Визначено засади обумовленості звернення до ґносеологічного виміру громадської безпеки, сформовано алгоритм наукових засад формування теорії громадської безпеки. Уперше подання алгоритму концепції громадської безпеки обумовлено послідовним аналізом таких елементів: національні цінності; національні інтереси у сфері громадської безпеки; загрози у сфері громадської безпеки.

9. *Сформульовано напрями удосконалення адміністративно-правового регулювання громадської безпеки в Україні.* Трактуючи громадську безпеку як систему суспільних відносин, урегульованих нормами права, які спрямовані на забезпечення безпеки особи, громадянського спокою, сприятливих умов для праці і відпочинку громадян, нормального функціонування державних установ,

громадських об'єднань, підприємств, установ й організацій, сформовано напрями удосконалення адміністративно-правового регулювання громадської безпеки: 1) визначення напрямів забезпечення громадської безпеки в окремих законодавчих актах; 2) формування законодавства про громадську безпеку; 3) формування змісту громадської безпеки через аналіз заборонювальних норм; 4) формування змісту громадської безпеки через аналіз норм, порушення державою яких може призвести до зниження рівня громадської безпеки через страйки, мітинги тощо. Результати опитування підтверджують наші думки, оскільки абсолютна більшість респондентів (82 % працівників поліції) надають перевагу необхідності формування безпекового законодавства про громадську безпеку, і жодного голосу не віддано пропозиції щодо формування змісту формальної безпеки через аналіз заборонювальних норм.

10. *З'ясовано місце та роль Національної поліції в системі забезпечення громадської безпеки.* При визначенні місця та ролі Національної поліції України в системі забезпечення громадської безпеки встановлено, що провідну роль у забезпеченні громадської безпеки серед низки суб'єктів (державні органи законодавчої, виконавчої та судової влади, громадські об'єднання, окремі громадяни) має відігравати саме поліція, зокрема превентивної діяльності, патрульної поліції, поліції особливого призначення. Ефективність діяльності Національної поліції як суб'єкта забезпечення громадської безпеки значним чином залежить від якості формування її організаційної структури. Саме організаційна структура поліції має включати багаторівневу сукупність різних структурних підрозділів, об'єднаних у систему.

11. Сформульовано проблеми застосування заходів адміністративного примусу поліцією України. Через поетапний аналіз превентивних заходів, заходів адміністративного припинення, що застосовує поліція, та заходів відповідальності визначено проблемні моменти стосовно кожного з них із конкретним внесенням пропозицій до Кодексу України про адміністративну відповідальність. Особливу увагу приділено поліцейським заходам. На основі проведеного дослідження з'ясовано, що ліквідація Департаменту громадської безпеки є передчасною та потребує відновлення (52 % опитаних працівників поліції).

12. Громадський контроль у сфері громадської безпеки – це метод діяльності, пов'язаний з перевіркою дотримання публічною адміністрацією та недержавними організаціями, які забезпечують громадську безпеку, нормативних приписів, якими урегульовано громадську безпеку у сфері громадської безпеки, що здійснюють недержавні суб'єкти. Удосконалення адміністративно-правового регулювання недержавного контролю за забезпеченням громадської безпеки має бути закріплено в Законі України «Про участь громадян у охороні громадського порядку й державного кордону».

13. Доведено, що для покращання взаємодії Національної поліції з недержавними суб'єктами необхідно постійно: а) уживати заходів щодо сприйняття населення як партнера поліції і повноправного учасника діяльності з покращання роботи поліції; б) підвищувати рівень професійної

компетентності поліцейських, що уможливить вплив на громадську думку про загальну роботу поліції; в) покращувати взаємодію з органами місцевого самоврядування; г) залучати громадян та громадські об'єднання до профілактики правопорушень; д) розвивати «громадські консультації», що сприятиме кращому поінформованню суспільства про пріоритети поліцейської діяльності та формування громадської думки щодо актуальних проблем у правоохоронній сфері.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографії

1. Фатхутдінов В. Г. Правоохоронна діяльність: природа, гуманістичний вимір : [моногр.] / В. Г. Фатхутдінов. – Х. : ХНУВС, 2008. – 198 с.
2. Україна та європейська інтеграція: публічно-правові аспекти : [моногр.] / [Авер'янов В. Б., Фатхутдінов В. Г. та ін.] ; за заг. ред. В. Б. Авер'янова, С. Ф. Демченка ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К. : Преса України, 2010. – 631 с.
3. Фатхутдінов В. Г. Адміністративно-правове регулювання у сфері громадської безпеки в Україні : [моногр.] / В. Г. Фатхутдінов. – К. : Освіта України, 2016. – 400 с.

Рецензії:

- Лошицький М. В. Адміністративно-правове регулювання у сфері громадської безпеки в Україні / М. В. Лошицький // Право і суспільство. – 2016. – № 6. – Ч. 2 – С. 213–215.

Статті в наукових фахових виданнях України

1. Фатхутдінов В. Г. Принципи нормотворчого процесу в органах внутрішніх справ: теоретико-правовий аналіз / В. Г. Фатхутдінов // Південноукраїнський правничий часопис. – 2006. – № 4. – С. 55–57.
2. Фатхутдінов В. Г. Предмет відомчого нормативно-правового регулювання діяльності міліції / В. Г. Фатхутдінов // Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ. – 2007. – № 1. – С. 3–10.
3. Фатхутдінов В. Г. Правовий статус громадянина та співробітника міліції як основа їх взаємодії / В. Г. Фатхутдінов // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – 2007. – № 4. – С. 3–16.
4. Фатхутдінов В. Г. Правоохоронна діяльність: соціальна природа та сутність (філософсько-правовий аспект) / В. Г. Фатхутдінов // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2007. – Вип. 37. – С. 7–18.
5. Фатхутдінов В. Г. Особливості нормотворчої діяльності органів внутрішніх справ: теоретико-правовий аналіз / В. Г. Фатхутдінов // Часопис Київського університету права. – 2008. – № 1. – С. 17–26.

6. Фатхутдінов В. Г. Європейський досвід організації забезпечення порядку і безпеки громадян у громадських місцях / В. Г. Фатхутдінов // Наука і правоохорона. – 2010. – № 2 (8). – С. 40–45.

7. Фатхутдінов В. Г. Окремі питання стратегії охорони громадського порядку й громадської безпеки під час проведення міжнародних змагань з футболу / В. Г. Фатхутдінов // Південноукраїнський правничий часопис. – 2010. – № 4. – С. 142–144.

8. Фатхутдінов В. Г. Порівняльний аналіз визначення натовпів в Україні та країнах Європейського Союзу / В. Г. Фатхутдінов // Наука і правоохорона. – 2010. – № 4 (10). – С. 19–22.

9. Фатхутдінов В. Г. Верховенство права та система принципів відомчої нормотворчості МВС України / В. Г. Фатхутдінов // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – 2010. – № 4 (43). – С. 3–8.

10. Фатхутдінов В. Г. Окремі питання класифікації спортивних заходів: правовий аспект / В. Г. Фатхутдінов // Часопис Хмельницького університету управління та права. – 2011. – № 1 (37). – С. 240–244.

11. Фатхутдінов В. Г. Правова культура футбольних вболівальників як чинник підвищення рівня охорони громадського порядку / В. Г. Фатхутдінов // Право і безпека. – 2011. – № 1 (38). – С. 140–145.

12. Фатхутдінов В. Г. Щодо проблеми класифікації масових заходів в Україні / В. Г. Фатхутдінов // Південноукраїнський правничий часопис. – 2011. – № 1. – С. 145–147.

13. Фатхутдінов В. Г. Агресивний натовп: психологічні засоби протидії з боку працівників міліції / В. Г. Фатхутдінов // Часопис Київського університету права. – 2011. – № 2. – С. 235–238.

14. Фатхутдінов В. Г. Особиста безпека працівників органів внутрішніх справ при проведенні масових заходів / В. Г. Фатхутдінов // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. – 2011. – Т. 24 (63). – С. 179–185.

15. Фатхутдінов В. Г. Натовп як вид прояву масової активності в умовах проведення масових заходів / В. Г. Фатхутдінов // Наука і правоохорона. – 2011. – № 3 (13). – С. 28–32.

16. Фатхутдінов В. Г. Вплив засобів масової інформації на культуру поведінки футбольних вболівальників / В. Г. Фатхутдінов // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2011. – № 3 (55). – С. 103–108.

17. Фатхутдінов В. Г. Заходи адміністративного припинення загального призначення, які використовуються працівниками органів внутрішніх справ України та проблеми їх застосування / В. Г. Фатхутдінов // Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2011. – № 3 (56). – С. 203–212.

18. Фатхутдінов В. Г. Повноваження громадських організацій та органів внутрішніх справ України в питаннях охорони громадського порядку та

громадської безпеки / В. Г. Фатхутдінов // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2011. – Вип. 4. – С. 216–223.

19. Фатхутдінов В. Г. Проблеми управління органами внутрішніх справ під час проведення спеціальної операції / В. Г. Фатхутдінов // Митна справа. – 2011. – № 6. – Кн. 2. – Ч. 2. – С. 406–409.

20. Фатхутдінов В. Г. Ведення переговорів з учасниками групових порушень громадського порядку та масового безладу / В. Г. Фатхутдінов // Південноукраїнський правничий часопис. – 2011. – № 2. – С. 145–147.

21. Фатхутдінов В. Г. Деякі особливості поведінки неповнолітніх спортивних уболівальників під час футбольних матчів / В. Г. Фатхутдінов // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2011. – Вип. 16. – С. 237–244.

22. Фатхутдінов В. Г. Психологічна модель механізму впливу екстремізму та деструктивного тоталітаризму на особистість футбольного уболівальника / В. Г. Фатхутдінов // Держава і право. – 2011. – Вип. 53. – С. 31–36.

23. Фатхутдінов В. Г. Щодо системного синтезу безпекових концепцій / В. Г. Фатхутдінов // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 12 (204). – С. 108–110.

24. Фатхутдінов В. Г. Онтологічні питання формування сфери громадської безпеки як складової національної безпеки / В. Г. Фатхутдінов // Малий і середній бізнес (право, держава, економіка). – 2012. – № 3–4. – С. 47–51.

25. Фатхутдінов В. Г. Поняття та зміст громадської безпеки як складової національної безпеки / В. Г. Фатхутдінов // Європейські перспективи. – 2013. – № 8. – С. 51–55.

26. Фатхутдінов В. Г. Правове регулювання забезпечення громадської безпеки / В. Г. Фатхутдінов // Наше право: наук.-практ. журн. – Дрогобич, 2013. – № 8. – С. 94–97.

27. Фатхутдінов В. Г. Правове забезпечення підготовки кадрів з громадської безпеки в умовах сучасних трансформацій / В. Г. Фатхутдінов // Підприємництво, господарство і право. – 2013. – № 7 (211). – С. 22–24.

28. Фатхутдінов В. Г. Роль недержавних суб'єктів у забезпеченні громадської безпеки / В. Г. Фатхутдінов // Підприємництво, господарство і право. – 2013. – № 8 (212). – С. 40–42.

29. Фатхутдінов В. Г. Місце та роль МВС в системі забезпечення громадської безпеки / В. Г. Фатхутдінов // Підприємництво, господарство і право. – 2013. – № 9 (213). – С. 35–37.

30. Фатхутдінов В. Г. Система громадської безпеки / В. Г. Фатхутдінов // Підприємництво, господарство і право. – 2013. – № 10 (214). – С. 57–60.

31. Фатхутдінов В. Г. Місце громадської безпеки в системі національної безпеки / В. Г. Фатхутдінов // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 3. – Т. 2. – С. 264–269.

32. Фатхутдінов В. Г. Удосконалення нормативно-правового регулювання кадрового забезпечення органів внутрішніх справ / В. Г. Фатхутдінов // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2014. – Вип. 28. – Т. 2. – С. 197–200.

33. Фатхутдінов В. Г. Перспективні напрями розвитку системи оцінки кадрів громадської безпеки / В. Г. Фатхутдінов // Актуальні проблеми держави і права. – 2014. – Вип. 74. – С. 353–358.

34. Фатхутдінов В. Г. Суспільні відносини у сфері громадської безпеки / В. Г. Фатхутдінов // Право і суспільство. – 2014. – № 6–1. – Ч. 2. – С. 231–235.

35. Фатхутдінов В. Г. Роль оцінки у формуванні симулякрів і провадженні симулятивної практики в дійсність під час забезпечення громадської безпеки / В. Г. Фатхутдінов // Право і суспільство. – 2015. – № 5–2. – Ч. 3. – С. 30–39.

36. Фатхутдінов В. Г. Громадський vs публічний у дзеркалі правничої герменевтики / В. Г. Фатхутдінов // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Вип. 4. – Т. 1. – С. 45–50.

Публікації в наукових виданнях іноземних держав та вітчизняних фахових наукових виданнях, що включені до науково-метричних баз

1. Фатхутдінов В. Г. Система громадської безпеки / В. Г. Фатхутдінов // Українски и балкански междисциплинарни изследовия (Республіка Болгарія). – 2013. – № 1. – С. 299–305.

2. Фатхутдінов В. Г. Правовое содержание процесса обеспечения общественной безопасности / В. Г. Фатхутдінов // Legea si Viata (Республіка Молдова). – 2014. – № 8/2 (272). – С. 159–162.

3. Фатхутдінов В. Г. The administrative and legal regime of public security: conception and content / В. Г. Фатхутдінов // Contemporary Problems of Social Change: Polish and Ukrainian Experience (Республіка Польща). – К.: «SPA Interservice» Ltd, 2015. – С. 271–286.

4. Фатхутдінов В. Г. Громадська безпека з позицій аксіологічного підходу / В. Г. Фатхутдінов // Visegrad Journal of Humans Rights (Словацька Республіка). – 2015. – № 2. – С. 177–187.

5. Фатхутдінов В. Г. Нова кіберполіція у світлі реалізації державної безпекової політики / В. Г. Фатхутдінов // Juridic National: Teorie si Practica (Республіка Молдова). – 2016. – № 4 (20). – С. 100–104.

Праці апробаційного характеру

1. Фатхутдінов В. Г. Звернення громадян у механізмі здійснення правоохоронної діяльності ОВС / В. Г. Фатхутдінов // Актуальні проблеми управління у сучасний період розвитку державності України : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 26 жовт. 2007 р.). – К.: АУ МВС України, 2008. – С. 7–10.

2. Фатхутдінов В. Г. Охорона громадського порядку та громадської безпеки під час проведення спортивних змагань, її нормативне забезпечення / В. Г. Фатхутдінов // Взаємодія органів державної влади та місцевого

самоврядування під час проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Тернопіль, 25–26 листоп. 2010 р.). – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2010. – С. 96–100.

3. Фатхутдінов В. Г. Принципи законності у нормотворчому процесі ОВС у сфері охорони громадського порядку / В. Г. Фатхутдінов // Роль та місце ОВС у розбудові демократичної правової держави : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 23 квіт. 2010 р.). – О. : ОДУВС, 2010. – С. 69–70.

4. Фатхутдінов В. Г. Організація забезпечення порядку та безпеки громадян у громадських місцях: європейський досвід / В. Г. Фатхутдінов // Розвиток систем і технологій підготовки керівних кадрів для органів державної влади : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 22 жовт. 2010 р.). – Х. : Права людини, 2010. – С. 7–10.

5. Фатхутдінов В. Г. Психологічна підготовка особового складу органів внутрішніх справ України до охорони громадського порядку під час проведення чемпіонату Європи 2012 року з футболу / В. Г. Фатхутдінов // Підготовка кадрів міліції (поліції): теорія та сучасність : матеріали міжвуз. наук.-теорет. конф. (Київ, 10 черв. 2011 р.). – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2011. – С. 33–37.

6. Фатхутдінов В. Г. Поняття та види заходів адміністративного припинення, що застосовує міліція / В. Г. Фатхутдінов // Правовий захист людини та громадянина в Україні : зб. матеріалів всеукр. наук.-теорет. конф. (Київ, 24 листоп. 2011 р.). – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2011. – С. 113–114.

7. Фатхутдінов В. Г. Окремі питання профілактики правопорушень під час проведення футбольних матчів в Європі та Україні / В. Г. Фатхутдінов // Сучасні моделі, концепції і стратегії інноваційного розвитку країн світу та України: економіка, фінанси, право, системний аналіз : зб. матеріалів XII міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23 берез. 2012 р.). – К. : УДУФМТ, 2012. – С. 621–624.

8. Фатхутдінов В. Г. Особливості взаємодії суб'єктів боротьби з тероризмом в інформаційному суспільстві / В. Г. Фатхутдінов // Інформаційні технології боротьби з тероризмом : матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 15 лип. 2012 р.). – К. : ФОП Ліпкан О. С., 2012. – С. 72–75.

9. Фатхутдінов В. Г. Роль інформаційного суспільства у профілактиці тероризму в Україні / В. Г. Фатхутдінов // Правові проблеми сучасності : матеріали наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 26 лют. 2013 р.). – К. : ФОП Ліпкан О. С., 2013. – С. 66–68.

10. Фатхутдінов В. Г. Громадська безпека як конститутивний компонент антитерористичної політики держави / В. Г. Фатхутдінов // Протидія сучасним формам тероризму та екстремізму : міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 31 січ. 2013 р.). – К. : ФОП Ліпкан О. С., 2013. – С. 59–60.

11. Фатхутдінов В. Г. Види адміністративних правопорушень, які посягають на громадську безпеку / В. Г. Фатхутдінов // Правова держава: досвід, можливості, механізми формування в сучасній Україні : зб. всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 24 квіт. 2014 р.). – К. : МАУП, 2014. – С. 296–297.

12. Фатхутдінов В. Г. Частотність операціоналізації та контекстуальність використання терміна «публічна безпека» в Законі України «Про Національну поліцію України» / В. Г. Фатхутдінов // Проблеми протидії проявам тероризму, сепаратизму та екстремізму в сучасних умовах : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 25 верес. 2015 р.). – Дніпропетровськ : ДДУВС, 2015. – С. 153–157.

13. Фатхутдінов В. Г. Щодо поняття безпекового середовища / В. Г. Фатхутдінов // Роль юриспруденції у формуванні сучасного суспільства : зб. III міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 8 жовт. 2015 р.). – К. : МАУП, 2015. – С. 175–176.

14. Фатхутдінов В. Г. Щодо визначення поняття безпекового законодавства. / В. Г. Фатхутдінов // Розвиток Української держави в умовах активізації євроінтеграційних процесів : міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 19 лют. 2016 р.). – К. : МАУП, 2016. – С. 166–168.

15. Фатхутдінов В. Г. Виокремлення безпекових правовідносин / В. Г. Фатхутдінов // Роль юриспруденції у формуванні сучасного суспільства : зб. IV міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 7 жовт. 2016 р.). – К. : МАУП, 2016. – С. 234–235.

Публікації, які додатково відображають наукові результати дисертації

1. Фатхутдінов В. Г. Вогнепальні ушкодження : [навч. посіб.] / С. П. Дідківська, В. Г. Фатхутдінов. – К. : КУТЕП, 2007. – 91 с.

2. Діяльність дільничного інспектора міліції : метод. рек. / [В. Д. Сущенко, С. Ф. Константинов, Д. М. Тичина та ін.] ; за ред. В. Г. Фатхутдінова. – К. : Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2007. – 208 с.

3. Зразки основних кримінально-процесуальних документів досудового провадження : посіб. / [В. В. Рожнова, Ю. І. Азаров, В. Г. Фатхутдінов] ; за заг. ред. В. Г. Фатхутдінова. – К. : Паливода А. В., 2008. – 168 с.

4. Кримінально-процесуальне право : [навч. посіб.] / Ю. І. Азаров, С. О. Заїка, В. Г. Фатхутдінов. – К. : КУТЕП, 2008. – 295 с.

5. Застосування спеціальних медичних знань при розгляді матеріалів про транспортні пригоди : навч. посіб. / О. В. Чуприна, Ю. І. Азаров, С. О. Заїка, В. Г. Фатхутдінов. – К. : КУТЕП, 2008. – 130 с.

6. Расистська та неонацистська символіка, що використовується футбольними фанатами : посіб. / [В. О. Заросило, О. Б. Западнюк та ін.] ; за заг. ред. В. Г. Фатхутдінова. – К. : Акад. управління МВС, 2010. – 44 с.

7. Безпека та правопорядок: словник спеціальних термінів і аббревіатур, що використовуються при організації та проведенні міжнародних спортивних змагань : [посіб.] : за заг. ред. В. Г. Фатхутдінова. – К. : Акад. управління МВС, 2010. – 43 с.

8. Українсько-англійський словник для працівників патрульної служби МВС України / [Заросило В. О., Шаповалов Б. Б.] ; за заг. ред. В. Г. Фатхутдінова. – К. : НАВС, 2011. – 46 с.

9. Вплив засобів масової інформації на імідж міліції та запобігання злочинних проявів серед молоді : посіб. / [Ю. Б. Ірхін, В. Г. Фатхутдінов] ; за заг. ред. О. М. Джужі. – К. : ТОВ «Дорадо-Друк», 2013. – 60 с.

10. Механізм психолого-криміналістичного забезпечення розкриття тяжких та особливо тяжких серійних злочинів проти життя особи : [посіб.] / Ю. Б. Ірхін, В. Г. Фатхутдінов. – К. : ТОВ «Дорадо-Друк», 2013. – 50 с.

11. Професійна підготовка практичних психологів ОВС до супроводження масових громадських заходів та охорони громадського порядку: [навч.-метод. посіб.] / Ю. Б. Ірхін, В. Г. Фатхутдінов. – К. : ТОВ «Дорадо-Друк», 2013. – 62 с.

12. Професіограма керівника підрозділу міліції громадської безпеки органу внутрішніх справ : [посіб.] / Ю. Б. Ірхін, В. Г. Фатхутдінов. – К. : ТОВ «Дорадо-Друк», 2013. – 34 с.

13. Основи професійного спілкування працівників міліції громадської безпеки : [посіб.] / Ю. Б. Ірхін, В. Г. Фатхутдінов. – К. : ТОВ «Дорадо-Друк», 2013. – 64 с.

14. Психологічне супроводження забезпечення громадського порядку під час проведення масових заходів : [метод. рек.] / Ю. Б. Ірхін, В. Г. Фатхутдінов. – К. : ТОВ «Дорадо-Друк», 2013. – 52 с.

15. Спілкування працівників міліції з представниками засобів масової інформації та громадськістю під час забезпечення охорони громадського порядку і проведення масових заходів : метод. рек. / [Ю. Б. Ірхін, Р. А. Воробйов, В. Г. Фатхутдінов]. – К. : ТОВ «Дорадо-Друк», 2013. – 32 с.

АНОТАЦІЯ

Фатхутдінов В. Г. Адміністративно-правове забезпечення громадської безпеки в Україні. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2017.

У дисертації здійснено комплексне та системне дослідження адміністративно-правового забезпечення громадської безпеки в Україні.

Розв'язано науково-прикладну проблему адміністративно-правового забезпечення громадської безпеки та розроблено цілісний доктринальний підхід до формування концепції її забезпечення. Сформовано комплекс теоретико-методологічних, концептуальних та організаційно-правових напрямів удосконалення адміністративно-правового забезпечення громадської безпеки в Україні. З'ясовано місце та роль Національної поліції в системі забезпечення громадської безпеки, надано характеристику діяльності недержавних суб'єктів у забезпеченні громадської безпеки. Наведено алгоритм концепції громадської безпеки, який обумовлений послідовним корелятивним аналізом національних цінностей, національних інтересів, загроз, державної політики у сфері громадської безпеки.

Ключові слова: громадська безпека, національна безпека, громадський порядок, безпекове законодавство, поліцейські заходи, заходи адміністративного примусу.

АННОТАЦИЯ

Фатхудинов В. Г. Административно-правовое регулирование в сфере общественной безопасности в Украине. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени доктора юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Национальная академия внутренних дел Украины, Киев, 2017.

Диссертация является одним из первых в отечественной юридической науке комплексных монографических исследований, посвященных разработке правовых основ административно-правового регулирования в сфере общественной безопасности в Украине как составляющей национальной безопасности.

Решена научно-прикладная проблема административно-правового регулирования в сфере общественной безопасности и разработан целостный доктринальный подход к формированию концепции ее обеспечения, а также предложения, направленные на совершенствование законодательства об административной ответственности и практики его применения в Украине.

Разработан теоретический алгоритм модели познания общественной безопасности как целостного экзистенциального феномена, который можно описать при помощи последовательного анализа его органических

составляющих, выраженных в адекватных измерениях общественной безопасности: аксиологическое измерение; онтологическое измерение; гносеологическое измерение. Детально охарактеризовано каждое из них. В рамках аксиологического измерения сформирован императив общественной безопасности: права безопасности являются наивысшей социальной ценностью. В рамках гносеологического измерения доказано, что механистическая операционализация концепции координации практик является неэффективной касательно автохтонных наций, способных к самоорганизации, что является определяющим при выборе направлений государственной политики в сфере общественной безопасности.

Применение метода правовой герменевтики позволило обосновать научную несостоятельность терминов «публичная безопасность» и «публичный порядок», сформировать аргументационную базу касательно нецелесообразности тотальной экстраполяции концепции человекоцентризма на сферу общественной безопасности. Предложен вариант поиска инновационных теорий и механизмов управления общественной безопасностью на принципах солидарной ответственности государства и гражданского общества.

В научный оборот введены неологизмы: гегемония блага, топология безопасности. Дано авторское толкование понятий: «теория общественной безопасности», «правовая среда безопасности», «общественная безопасность», «общественный порядок», «систематизация законодательства о безопасности», «законодательство о безопасности», «национальные интересы в сфере общественной безопасности», «участники отношений в сфере безопасности».

Определена роль оценки в формировании симулякров и симулятивной практики, научно обоснована детерминация функциональных сфер общественной безопасности национальными ценностями. Доказано, что одним из критериев качества оптимизации и гармонизации законодательства выступает уровень увеличения нормативно закреплённых общих общественно значимых ценностей. Показана роль Национальной полиции в обеспечении общественной безопасности, проанализированы руководящие принципы нормотворчества, а также выявлены проблемы применения мер административного принуждения полицией Украины на современном этапе реформирования правоохранительной системы. Особое внимание в соответствии с новым законодательством уделено рассмотрению полицейских мер.

Рассмотрены место и роль негосударственных субъектов в обеспечении общественной безопасности. К основным направлениям усовершенствования административно-правового регулирования общественной безопасности отнесены: 1) определение отдельных направлений обеспечения общественной безопасности в конкретных законодательных актах; 2) формирование законодательства об общественной безопасности; 3) формирование содержания общественной безопасности путем анализа запретных норм; 4) формирование содержания общественной безопасности через анализ норм, нарушение

государством которых может привести к снижению уровня общественной безопасности вследствие демонстраций, митингов, революций и т.д.

Ключевые слова: общественная безопасность, национальная безопасность, общественный порядок, законодательство безопасности, полицейские меры, меры административного принуждения.

SUMMARY

V.G. Fatkhutdinov. Administrative and legal support of public safety in Ukraine. – Manuscript

Thesis for Habilitation degree in law by specialty 12.00.07 – Administrative law and administrative procedure; financial law; data protection law. – National Academy of Internal Affairs, Kyiv, 2017.

The thesis provides a comprehensive and systematic research into administrative and legal support of public safety in Ukraine.

The research has addressed a scientific and applied problem of administrative and legal support of public safety and has provided a developed holistic doctrinal approach to the formation of concept of public safety support. A complex of theoretical and methodological, conceptual, organizational and legal directions for improvement of administrative and legal support of public safety in Ukraine has been generated. Place and role of the National Police in the system of public safety support have been determined; description of activities of the non-state actors in public safety support has been given. The algorithm of concept of public safety, which arises from a consistent correlative analysis of the national values, national interests, threats, national policy in the field of public safety, has been provided.

Keywords: public safety, national security, public order, security legislation, police measures, measures of administrative coercion.: громадська безпека, національна безпека, громадський порядок, безпекове законодавство, поліцейські заходи, заходи адміністративного примусу.